

מיישמים ערכים בחברה הרב תרבותית

בזיקה לערכי מפתח ה"ל"ב

לצוות החינוכי שלום רב,

מידי שנה נקלטים בבתי הספר תלמידים עולים, השתלבותם במערכת החינוכית מהווה מרכיב חשוב בתהליכי הקליטה וההשתלבות של המשפחות בארץ.

בבתי ספר רבים לומדים תלמידים עולים ובני עולים שבאו ממגוון גדול של ארצות מוצא ותרבויות, דוברי שפות אחרות והרגלי למידה שונים. תהליכי הקליטה וההשתלבות בבתי הספר מתבצעים במספר היבטים: רכישת השפה העברית, השלמת פערים במקצועות הלימוד בהתאמה לנדרש בכיתות, היכרות עם התרבות הישראלית והיהודית ושילוב חברתי.

הצלחה בתהליך מורכב זה, דורשת היכרות של הצוות החינוכי עם מאפיינים של מעבר תרבותי והגירה, חשיפה לתרבויות למידה בארצות המוצא ורגישות לצרכים הייחודיים של התלמידים העולים.

לרשותכם יחידות הוראה המדגימות מודלים לשיח חברתי-ערכי בנושא הרב תרבותי.

יחידות אלה פותחו במשרד החינוך (באגף קליטת תלמידים עולים ובאגף א' לחינוך יסודי) בזיקה לערכי מפתח ה"ל"ב והן מזמנות שיח אודות ההדדיות הנדרשת בתהליכי הקליטה וההשתלבות, מקומם של הקולטים והנקלטים, חשיבות העלייה ויישומם של הערכים שונות, "אחדות ושונות" וכבוד.

היחידה: "שם וזהות" - נכתבה בזיקה לערך השונות בתכנית "מפתח ה"ל"ב" והיא עוסקת בחשיבות שמו של האדם כחלק מהזהות האישית שלו בנוסף למגוון המשמעויות השונות הקשורות בשמו.

היחידה: "כיתה רב תרבותית" נכתבה בזיקה ל"אחדות ושונות" והיא מתמקדת בחיים בחברה רב תרבותית.

היחידה: "כבוד וסובלנות בחברה רב תרבותית" נכתבה בזיקה לערך הכבוד והיא מתמקדת בתחושות העולה בסביבה חדשה.

שם וזהות

בדיקה לערך ה"שונות"

רקע

בתרבויות רבות השם שניתן לילד הוא בעל משמעות רבה. לעיתים פירוש השם מרמז על האופי התרבותי בארץ בה נולד. במקרים רבים, השם מרמז על התרבות המשפחתית או על המאווים והציפיות המלווים את לידת הילד החדש. בעבר היה מקובל לשנות שמות עם העלייה לישראל ולהחליף את השם שניתן בארץ המוצא לשם עברי. כיום נוטים אנשים לשמור על שמם המקורי.

מטרות

- להעלות את המודעות למקומו של השם הפרטי ולחשיבותו עבור האדם.
- להבין את הזיקה הקיימת בחלק מהשמות בין משמעות השם לזהות של האדם.
- להעמיק את ההיכרות ההדדית בין תלמידי הכיתה באמצעות הבנת שמם בהקשר התרבותי והאישי-משפחתי.

טרם פעילות

תלמידי הכיתה יראיינו בן משפחה קרוב אודות שמו ומשמעותו. הצעות לשאלות אפשריות:

- מי הציע את השם?
- האם יש פירוש לשם בעברית?
- האם יש פירוש לשם בשפת המוצא?
- מדוע נבחר השם הזה?
- האם היו סיבות או נסיבות מיוחדות שהשפיעו על הבחירה?
- האם השם נבחר לפני או אחרי לידת התינוק/ת?
- האם השם נשמר כמו במקור, או שכיום השם השתנה?
- מי מבני המשפחה קורה לך בשם המקורי? מי משתמש בכינוי או שם שונה?

מהלך הפעילות

- יצירת פאזל המורכב משמות ילדי הכיתה.
הצעה א: יצירת פזל כיתתי של אותיות המרכיבות את שמות ילדי הכיתה. כדוגמת המשחק "שבץ נא". (ניתן להרכיב על ריצפת החדר או על הלוח).
הצעה ב: המורה תכין פזל המורכב משמות ילדי הכיתה, כל ילד יאתר את שמו ויספר משהו לגביו (מדוע נקרא כך, מה משמעות השם וכו').
הערה: יש חשיבות שהמורה תספר על שמה על מנת לקרב את הנושא לתלמידים ולדון בו מנקודת מבט אישית.
התבוננות בשמות ודיון אודות:
  - אילו שמות הם בשפת מוצא שאינה עברית?
  - לאילו שמות יש פירוש בעברית?
  - מה פירוש השם שניתן בשפה שונה מעברית? (האם לשם יש משמעות בשפה, פירוש מילולי)
  - האם יש שמות נפוצים? ייחודיים?

- אילו דברים חדשים למדנו על ילדי הכיתה בעקבות הפעילות?
- מדוע לדעתכם בחרנו לבנות פאזל משמות ילדי הכיתה?
- האם ניתן למצוא סמליות בפאזל הזה בהקשר רחב יותר?

ג. שמי אינו שלי...

המורה תצמיד לכל תלמיד מדבקה ובה שם אחר, שאינו שמו. ניתן לתת שמות בעלי צליל זר, שמות מארצות מוצא אחרות, שמות נפוצים ו/או ייחודיים. פעילות זאת תתבצע בשני שיעורים וביניהם הפסקה. התלמידים ייקראו בשמם החדש לאורך הפסקה או לאורך זמן מוקצב אחר. לאחר הפעילות תתקיים שיחה בהנחיית המורה. נקודות לדיון:

- כיצד הרגשתם כשנקראתם בשם זה? מדוע?
- האם שינוי השם גרם לכם להתנהג אחרת? האם גרם לאחרים להתנהג אליכם אחרת? כיצד?
- בררו האם יש בכיתה תלמידים שאינכם הוגים את שמם נכון.
- בעקבות הפעילות, כיצד תפעלו כשיגיע עולה חדש לכיתה? הכוונה להרחיב את הפעילות האפשרית בהתייחסות לשם: ראיון עם ההורים על מתן השם בארץ המוצא, מצגת על העולה החדש ופרשנות על שמו באתר בית הספר, מתן מקום לעולה החדש להחליט כיצד ירצה שחבריו יקראו בשמו?

מהלכה למעשה

יצירת "ספר השמות הכיתתי" – קטלוג שמות תלמידי הכיתה ופירושים. הספר מעצים את הפעילות ומאפשר עיסוק מתמשך בנושא. ספר השמות יכול להוות בסיס לספר "על עצמי", ספר שיביא היבטים מעולמם האישי של תלמידי הכיתה. "ספר השמות הכיתתי" ניתן לעיבוי לאורך השנה ואף לאורך כל שנות הלימוד. התלמיד יוסיף בקטלוג תכנים נוספים הקשורים בו: רשמים מאירועים שונים בבית הספר, תמונות וצילומים, ספרים אהובים, יכתוב תקציר על אנשים בעלי שם דומה ועוד...

כיתה רב תרבותית

בזיקה ל"אחדות ושונות"

רקע

יחידת לימוד זאת מדגישה את ההדדיות הנדרשת בין קולטים לנקלטים בתהליכי הקליטה. ישנם חוקרים המצביעים על "מודל החמין" כמתאים ביותר לתהליכי קליטה ושילוב בחברה הישראלית. במודל השזירה (מודל 'החמין'), כל קבוצה שומרת על הייחוד התרבותי שלה אך בין הקבוצות קיימת אינטראקציה והשפעה הדדית (עפ"י ויקיפדיה). בכיתה בעלת אקלים רב תרבותית תהיה סובלנות כלפי מאפיינים תרבותיים של ארץ המוצא לצד אינטראקציה שתסייע לתלמידים העולים להשתלב בישראל.

מטרות

- העלאת המודעות למקומם של הקולטים והנקלטים בתהליך הקליטה.
- גיבוש והפעלה של פעילויות כיתתיות לחיזוק אקלים רב תרבותי.

מהלך הפעילות

א. יצירת פסל קבוצתי

כל אחד מחברי הקבוצה מקבל כדור פלסטלינה בצבע שונה. המשמה הקבוצתית: יצירת פסל או צורה מכל כדורי הפלסטלינה של חברי הקבוצה.

ב. דיון אודות התוצר הקבוצתי.

המורה תלמיד שתפקידו לרכז את הביצוע הקבוצתי ולנהל את הדיון בעקבות הפעילות.

הצעות לנושאים לדיון על התהליך:

האם כל חברי הקבוצה השתתפו?

האם הייתה הסכמה לגבי התוצר ודרך הבנייה שלו?

האם היו חברי קבוצה שרצו לשמור על הכדור שלהם שישמור על צבעו?

הצעות לנושאים לדיון על התוצר:

האם התוצר הוא מקשה אחת או שניתן לזהות בו צבעים וגוונים?

האם כל חבר בקבוצה יכול לזהות את הצבע בו התחילה הפעילות?

האם התוצר הוא ביטוי של כל הקבוצה?

האם יש צבעים שולטים?

האם הצורה זורמת ומעוגלת או שהיא מחודדת ומדגישה את המרכיבים שבה?

ג. דיון במליאה על התוצרים, כמטפורה לחברה רבת-תרבותיות.

הצעות לנושאים לדיון הכיתתי:

האם מטרנתנו ליצור חברה אחידה?

האם נרצה לתת ביטוי לגוונים ולמרכיבים השונים?

כיצד מתרבותיות נבדלות ניתן לייצר חברה אחת?

כמה היחידים מוכנים לוותר ולהתערבב?

עד כמה חשוב ליחידים בחברה לשמור על זהות וייחודיות?

מהלכה למעשה

הכנת תוצר מתאים לפתגם: "השלם גדול מסכום חלקיו". התוצר יכול להיות פסל, תמונה, מצגת, ועוד...
התוצר יפורסם בבית הספר עם הסבר על התהליך, התוצר והתובנות בהקשר של בית הספר כחברה רב-תרבותית.

כבוד וסובלנות בחברה רב תרבותית

בזיקה לערך הכבוד

רקע

ערכי הכבוד והסובלנות כלפי השונה הם ערכים חשובים בחברה רב תרבותית ועלינו לפתחם בקרב התלמידים. היחידה מציעה ללמוד על העולים באמצעות מכתבים של עולים שעלו לאחרונה לארץ. בחברה הישראלית נדרשת אמפטיה כלפי העולים החדשים ותרבותם. אמפטיה היא היכולת של אדם לשים את עצמו בנעליו של אדם אחר, באופן זמני. אמפטיה מאפשרת להבין את העולים, לא מתוך הזדהות והתחברות מלאה, אלא מתוך ראיית קשייו ורגשותיו, כלומר היכולת לחוש את הזולת מבלי לוותר על העצמי.

מטרות

- להעלות את המודעות לשינויי שחווה העולה החדש בהקשרים של מבנה הלימודים, היחס ללמידה ולהישגים לימודיים - במעבר לישראל.
- לגבש תובנות על הפעולות שיש לנקוט ברמה האישית והכיתתית כדי לקלוט עולים חדשים.

מהלך הפעילות

א. מכתב מתלמיד עולה

תלמידים שעלו לישראל לאחרונה, כתבו מכתבים ובהם רשמים על בתי הספר בהם למדו בארץ המוצא ועל הרגשתם והשתלבותם הראשונית בארץ. (ראה נספח: שלושה סיפורים לבחירה של המורה) מכתבי התלמידים העולים חולקו לשני חלקים, החלק הראשון מתאר את סביבת הלימוד בארץ המוצא והחלק השני של המכתב מתאר את השתלבותו הראשונית בישראל. פעילות מספר 1: התלמידים יקראו את החלק המתייחס לארץ המוצא במכתב של התלמיד העולה. התלמידים "ינסו לנעלי הדמות" של העולה שכתב את המכתב כאילו הוא נמצא בתהליך קליטה בכיתה שלהם.

- התלמידים בקבוצה ישוחחו ביניהם על הנושאים הבאים מנקודת מבטו של כותב המכתב:
- בתור הכותב של המכתב במה אתה דומה לילדי הכיתה שלנו? במה אתה שונה מרוב התלמידים בכיתה?
  - ככותב המכתב, האם תחומי הלימוד בכיתה שלנו מתאימים לך?
  - איך אתה מרגיש מבחינה חברתית בכיתה החדשה?
  - באיזה תחומי העשרה ובאיזה חוגים אתה משתלב בארץ?

פעילות מספר 2:

- התלמידים יקראו את סיום המכתב בו מתייחס התלמיד/ה העולה לקליטה בבית הספר ובארץ.
- התלמידים בקבוצה ישוחחו ביניהם על הנושאים הבאים:
- האם לדעתכם כך היה מרגיש/ה העולה אם היה משתלב בכיתה שלכם?
  - האם תוכלו להציע פעילות שתאפשר לעולה הצלחה בלימודים?
  - האם תוכלו להציע פעילות שתאפשר לעולה להשתלב בחברת התלמידים?

ב. מכתב תשובה

התלמידים יכתבו מכתב תשובה לעולה שכתב/ה את המכתב.

מהלכה למעשה

- המכתבים יוצגו בסביבה הלימודית בכיתה ובבית הספר, באתר הבית ספרי ובמקומות שונים העשויים לפתח את המודעות לתהליכי הקליטה ואת האחריות המשותפת של קולטים ונקלטים.
- ניתן ליצור קשר עם גורמי קליטה ביישוב המקושרים עם משפחות הנמצאות בתהליכים לקראת עלייה לישראל. תלמידי הכיתה יוכלו לכתוב מכתבים לעולים שמתכוננים להשתלב ביישוב בעתיד הקרוב.
- **מתנה להמשך הדרך** - התלמידים ייצרו מתנות לתלמיד העולה בכיתה/בביה"ס/ביישוב ויסבירו כיצד המתנה שהכינו תועיל לתלמיד העולה ולאווירה נעימה ומכילה. המורה תביא ארגז בעטיפת מתנה וכל הפריטים שיכינו התלמידים יוכנסו לקופסה. ניתן להכין מתנה וירטואלית ובה חפצים מצוירים, קטעי כתיבה והמלצות.

נספח ליחידה: כבוד וסובלנות בחברה רב תרבותית.

מצורפים שלושה מכתבים של תלמידים עולים. כל מכתב מחולק לשני קטעים: חלק ראשון של המכתב מתאר את סביבת הלימוד בארץ המוצא וחלק שני של המכתב מתאר את שלבי הקליטה הראשוניים בבית הספר בישראל. (הערה: המכתבים אותנטיים ללא שינוי הגהה ועריכה)

א. מכתבה של מאיה

חלק ראשון:

שלום לכם,

באתי מארה"ב - פלורידה, נולדתי במיאמי. ההורים שלי נולדו בנאב בדיואנה. יש לי שני אחים קטנים (שם ושלו וחצי), הם נולדו בארה"ב בפלורידה. אני היחידה מהם שיוצאת לדבר עברית. אימא ואבא מדברים ביניהם עברית ומס איתי הם מדברים עברית.

הגעתי בקיץ בסוף יולי 2012 לארץ.

כשהלכתי לבית ספר שלי בפלורידה, היו לי המון חברות ואז ביום האחרון של בית ספר, כשאמרתי שאני עוזבת לישראל, כולם היו עצובים. החברה הכי טובה שלי אמרה לי שזה היא רוצה לבוא לישראל. בבית הספר שלי לימדו אותנו עברית, עצה אחת בשיעור תורה ועצה נוספת בשיעור שפה.

אימא שלי אמרה לי שיהיה לי קצת קשה בשנה הראשונה. באמריקה לא לימדו אותנו מילים גדולות, כמו מדברים בבית-ספר, לימדו אותנו מילים שמדברים בבית.

למשל, לא הבנתי מה זה "סיפור צמחוני"? היו מספרים את זה, אבל לא אומרים את המילה. היו שתי כיתות בעברית: כיתה טובה (ברמה גבוהה) וכחות טובה. אני הייתי בכיתה הטובה, כי למדתי לדבר מאימא ואבא שלי שדיברו ביניהם עברית. בכל יום שישי היו מביאים לחם ולפצמיות המורה הייתה מביאה ממרח שוקולד ובכיתה התורה נתנו לנו טופי ובסוף היום נתנו גלידה. באמריקה הימים בבית-הספר היו ארוכים יותר. היינו מסיימים ב- 15:15 כל יום. ופה מסיימים ב- 14:45 כשיש לנו אולפן. אבל למדו פחות ימים, לא למדו ביום ראשון. אחרי בית ספר היה לי חול קארטה וחול גיטרה ולפני שהלכתי לחוץ שלי צייתי שיצורים וראיתי טלוויזיה. בליל שמרנו שבת, לא יצאנו לטיול בשבת וביום ראשון ציינו כיוון משפחתי. למשל, היה מקום שקראו לו BOOMERS, שהיו שם מתקנים, מחקרים, וגם מחקרי וידאו. אני ואח שלי בקשנו להביא לשם בכל יום ראשון. אני מתעצצצצת בעיקר לחברות שלי, אימא שלי הבטיחה שניסע בקיץ ואז אבקר אותן.

חלק שני:

סיום מכתבה של מאיה

מבחנות הלימודים אני בסדר, קצת קשה לי שפה ולשון. קודם אני צריכה לקרוא בראש הקט ורק אחר-כך בקול רם. ואז חושבים לפצמיות שאני לא באמת קוראת. המחנכת שלי, אורנה, כשאני לא מבינה אני נישט אליה והיא צוננת לי. אני חושבת שהדבר הכי משמח שהיה לי כשקיבלתי 100 במבחן המתמטיקה והכי חשוב שהצאתי לישראל, כי כל המשפחה שלי (כמעט) פה. ביום הראשון שלי בבית הספר בארץ, הייתי מאוד לחוצה. מה אם לא יאהבו אותי? אם יקראו לי בשמות? ואני ביישנית, אני לא מדברת עם ילדים כשאני חדשה. המורה ביקשה שאציע את עצמי מול הכיתה. באתי, כי אני לא רוצה להתחצץ. אל אמרתי את השם שלי, אבל אף אחד לא שמע אותי כי הקול שלי היה חלש. המורה שאלה: מאיפה באת? את מדברת עברית? סיפרתי מאיפה אני יודעת עברית. אל הציעו את שאר התלמידים החדשים שהיו בכיתה. ביום השני צדיין הייתי ביישנית ולא דיברתי, ביום השלישי התחלתי להגיד שלום. זה השתפר מיום ליום, אחר-כך כשעבר חודש, הצעירו אותי מקום לשבת ליד ילדה אחרת שדיברה איתי קצת... ואז יצא שאלה אמר לי רוצה להיות חברה שלה ואז אמרתי כן, בטח שכן, כי אני ביישנית.

אגף קליטת תלמידים עולים
אגף א' לחינוך יסודי
המחלקה לחינוך לחיים בחברה
עכשיו יש לי חברות. ויש לי גם חברות מכיתה ד', כי אנחנו יחד בקבוצה של הצולאים.
ובכיתה דוברי אנגלית הכי קל לי כי זו השפה שאני מדברת כבר 10 שנים.

ביום ההולדת הראשון שלי בישראל הייתה דיילמה. כי הזמנתי את הבנות שאני מכירה יותר ואת האחריט לא. לא ידעתי שזה אסור. ואז אחת הבנות כעסה ואמרה שאסור להזמין חלק מהבנות ושזה לא יפה. אבל הקטע הזה עבר. אמרתי סליחה ואני לא רוצה לריב והיא סלחה לי ועכשיו אנחנו חברות טובות.

ב. מכתבו של הבטו

חלק ראשון:

שלום לכם,

נואדתי באנדר שבאתי ופיה, יש לי חמישה אחים ואני השלישי במשפחה.
באתי ופיה אבי עבד בחקלאות ואימי טיפלה באחיי הקטנים ובבית.
למדתי בבית ספר "נקווי" (ביתא ישראל) שהוא במרחק מביתי, כשזה וחזי הלוק
ושעה וחזי חזור ברעל בצליות ובירידות. בחורף היה מאוד קשה להגיע לבית הספר
(דרך לא סלואה). בבית הספר, היה שומר עצמד בכניסה לשער בית הספר ושאר צליו
מפני אנטישמיות (באלף שאנחנו יהודים).
הגענו לבית הספר עם תלבושת אחידה, חולצה לבנה ומכנס כחול.
שעות הלימוד בבית הספר מאחת וחציושתיים, תפילה ומשתיים עד תשע לימודים.
(לפי שצון אתיופיה).

שנתיים למדתי בבית הספר "נקווי" ולאחר מכן עוד שלוש שנים למדתי בבית הספר
השייך לסוכנות היהודית (לפני הצלייה לארץ).
מקצועות הלימוד שלמדתי בבית הספר של הסוכנות היהודית: שפה – אמהרית, עברית,
אנגלית, חשבון, יהדות, מוסיקה, אומנות, מדעים והסביבה שלי.
בבית הספר של הסוכנות היהודית לא היו מחשבים, לא היו טלוויזים, ולא הייתה
מוצאת תלמידים.

החופשות היו כמו בישראל. בחופשות מבית הספר הייתי קורא וצולר לאימא לסחוב
מיט ודברים כבדים (שקי דאן וקטניות)...

היחס למורה בבית הספר היה כבוב רב. לדוגמא, כשהמורה נכנס לכיתה כל
התלמידים צומדים ומברכים ב"ברוך הבא" והציניים למטה. היינו פונים למורה לזכר
"גשה" (gesha) ולמורה נקבה "טייה" (tia) ובאנגלית טיז'ר (teacher).

ההשתתפות בכיתה הייתה רק בהצבעה (אין התפרצויות), תלמיד שהתפרץ קיבל
עונש. המורה בחר בתלמיד והתלמיד צמד וקרא בקול רם את התשובה. (כדי שהמורה

והתלמידים יראו את התלמיד עצמו את התשובה).
מקרים של אלימות ומריבות בין התלמידים ומקרים של חוסר, איחורים ואי הכנת

שיעורי בית, המורים היו מצניעים את התלמידים. סוג העונש היה: להוסיף את היד והמורה עם סרסל אומי נותן מכה או שתי מכות (תלמי בחומרת ההתנהגות הלא ראויה). היו אזהרות ושיחות אישיות. במקרים של ילד בעייתי מלמדים הורים ופולחים את הילד הביתה (מקרה חריג).
הורים היו מניעים לבית הספר רק בהלמנה של מורה (אינם יכולים להניח מולמנתם האישית).

במהלך השנתיים בבית הספר של הסוכנות היהודית היו שיחות עם ארץ ישראל, ירושלים, יהודים, חמים, סיפורי גבורה, דיברו עם הטוב לחיות בישראל ועוד.

חלק שני:

סיום מכתבו של הבטו

רוב החברים שלי מבית הספר של הסוכנות עלו איתי לארץ, התרמנו מאוד. כשהגענו לארץ ישראל התלהבנו וקיבלנו אותנו אנשים מהסוכנות היהודית עם שירים וריקודים. לאחר מכן, הגענו לכפר "איבית" עם אוטובוסים.
דבר נוסף שהוא שונה מאתיוסיה, שלא צריך לקום בפני המורה כשהוא נכנס לביתה ואפשר לבנות אליו השמו הפרטי. אפשר לקיים שיחה חברית עם המורה בפני כל הכיתה וזה משהו שקשה לי להתמודד איתו בגלל חסר קצת פרטיות ודיסקרטיות. בבית הספר בארץ יש לי חברים מישראל, אנחנו יוצאים לטיולים ביחד (יום שדה, יציאה לירושלים...) ופעילויות משותפות.
אני מאחל לעצמי להצליח בלימודים, להיות מצטיין, ללמוד באוניברסיטה ולהמשיך לעבוד עם מחשבים.

ג. מכתבו של טיאגו

חלק ראשון:

שלום לכם,

מי טיאגו, עלייתי לארץ מברזיל, למדתי בפארה, בבית ספר שנקרא "שניצ'או" עד כיתה ד'.

ברזיל ערנו בבית גדול בצבע לבן, בבית היו שלוש קומות וכף בני המשפחה ערו עם עם סבתא שלי ערה איתנו.

אגף א' לחינוך יסודי
המחלקה לחינוך לחיים בחברה

בברכות לאומיות בבית ספר מאיל חמש. כדי להביע לבית הספר האכיל, המרחק
היה קצר. בכיתה היו 20 תלמידים.

הייתה לנו תלבושת אחידה: לבנים, מכנסים כחולים עם סמל בית הספר מולש בצבע
כחול ולבן בקרק, חולצה לבנה ובשרווליים שני פסים כחולים וסמל של בית הספר.
הבנות, לבשו חצאית כחולה וחולצה לבנה עם סמל בית הספר.

הער בית הספר עמד שומר שקיבל את התלמידים בחיוך. למדנו משעה 8:00-12:00.
את ארוחת הצהריים אכלנו בבית.

למדנו בצורת ספרים ומחשב, למדנו פורטוגלית, מדעים, חשבון, ספורט, ושאת קריאה.
מורה אחת לימדה את כל המקצועות ובבית הספר הייתה בריכה ולמדנו לשחות.

היו כללי התנהגות ברורים וכולם היו ממושמעים, המורה נתנה שיצורים וכולם הכינו
אותם, הציונים היו מ-10, הציון הכי נמוך היה 3.

היו לנו הפסקות של 25 דקות, כשחזרנו מההפסקות נצמדנו ליד הכיתה בטור

וחינו בשקט עד שהמורה הביעה ורק אז נכנסנו לכיתה. כשיצד קיבל אונש מהמורה
הוא היה הולך לחדר של המנהלת ויושב ע.

היו לנו אסיפות הורים, פעילויות כמו טיולים להכרת הארץ, היה כיוץ נהנינו מאוד.

היו לנו גם חופשות, החופש האדול שלנו ארק שלושה חודשים. בחופשה נהאנו ללכת
לציר לקניון, נסענו לריו דה ז'נירו, האכלנו לים והיה כיוץ.

חלק שני:

סיום מכתבו של טיאגו

כעצמינו לארץ, האצנו במטוס לנמל התעופה בישראל, כל הדרך התרשמתי מאוד.

משם לקחו אותנו למרכז הקליטה בבאר שבע, הכרתי ע חברי חדשים. אחרי שבוע
האצתי לבית הספר, קניתי תלבושת אחידה, ספרים ומחברות.

כשהאצתי לכיתה הרשמתי מאוד מורה, היה לי קשה כי לא הבנתי את השפה. בהתחלה,

בהפסקות ישבתי לבד על הספסל. לאט, לאט הכרתי חברי, נכנסתי לכיתה האולפן

שבבית הספר. אני מאוד אוהב את האולפן. אני נהנה עט ולומד עברית, היום אני

מדבר טוב עברית, קורא וכותב ויש לי הרבה חברי.

עכשיו אני מרגיש ישראלי!

